Blogi

Korona testaa rahoitusjärjestelmän kriisinkestävyyttä

Rahoitusvakaus | 11.02.2022 | Marja Nykänen

KIRJOITTAJA

Marja Nykänen
Johtokunnan
varapuheenjohtaja

Kaksi viimeistä vuotta ovat olleet globaalille rahoitusjärjestelmälle todellinen stressitesti. Pandemian aiheuttama talouskriisi antoi myös ensimmäisen mahdollisuuden testata, miten hyvin uudistettu sääntely toimii.

Taloustieteen professori Markus Brunnermeier käsittelee kriiseistä palautumisen merkitystä ja kriisinkestävän yhteiskunnan käsitettä tuoreessa kirjassaan ”The Resilient Society”. Hän kirjoittaa, että olennaista on, kuinka hyvin yhteiskunta kykenee palautumaan toimintakuntoon suurenkin häiriötilan jälkeen. Vahvinkin tammi voi katketa rajussa myrskyssä eikä siitä enää tule ehjää. Kaislikko sen sijaan saattaa heilua jo pienessä tuulessa, mutta kovankin rajuilman jälkeen se palautuu nopeasti pystyyn.

Kuvaus kaislikosta puhuttelee erityisesti, kun katson, miten kaksi kulunutta koronavuotta on vaikuttanut rahoitusjärjestelmän toimintaan. Koronapandemia toi kansainväliseen rahoitusjärjestelmään uudenlaista epävakautta. Yhtäaikainen maailmanlaajuinen talouden sulku aiheutti rahoitusjärjestelmään ennennäkemättömän suuren häiriön keväällä 2020. Sen jälkeen pitkittynyt pandemia ja uudet tartunta-aallot ovat ylläpitäneet epävarmuutta siitä, millaisia vaikutuksia pandemiasta seuraa pitkällä aikavälillä. Järjestelmä on kuitenkin selvinnyt hyvin. Tähän on vaikuttanut erityisesti kaksi tekijää – rahoitusjärjestelmän ja erityisesti pankkisektorin kestävyys sekä määrätietoiset politiikkatoimet rahoitusvakauden tukemiseksi.

Jokainen kriisi on meille opiksi. Globaalin finanssikriisin jälkeen toteutettiin mittavia sääntelyuudistuksia, joilla pyrittiin parantamaan etenkin pankkisektorin vakautta. Finanssikriisin jälkeen ymmärrettiin myös, ettei hyväkään yksittäiseen instituutioon kohdistuva valvonta riitä. Kriisit syntyvät yleensä monen haavoittuvuuden ja usean laukaisevan tekijän monimutkaisena

yhdistelmänä. Järjestelmäriskien torjumiseksi kehitettiin makrovakauspolitiikka.

Kaksi viimeistä vuotta ovat olleet globaalille rahoitusjärjestelmälle todellinen stressitesti. Pandemian aiheuttama talouskriisi antoi myös ensimmäisen mahdollisuuden testata, miten hyvin uudistettu sääntely toimii – nouseeko kaislikko myrskyn jälkeen taas pystyyn? Tällä hetkellä voin ilokseni todeta, että näyttää siltä, että olemme läpäisemässä testin. Viimeisen vuosikymmenen aikana tehdyt sääntelyuudistukset ovat olleet sekä välttämättömiä että kannattavia.

Vaikka pandemiasta saadut kokemukset ovat rahoitusvakauden osalta etenkin pankkien suhteen rohkaisevia, paljon on vielä tehtävää: Basel III -uudistuksen täytäntöönpano on kesken, pankkiunioni viimeistelemättä, pääomamarkkinaunioni vaatii töitä ja makrovakaustyökalut ovat puutteelliset monelta osin.

Suuria kriisejä kutsutaan usein ”mustiksi joutseniksi” eli tapahtumaksi, jota on mahdoton ennustaa, mutta jolla on valtavia vaikutuksia. Koronapandemian osalta on korostettu, että se ei ollut musta joutsen, sillä pandemian riski oli tunnistettu ja uhkan tiedettiin toteutuvan ennemmin tai myöhemmin. Sen sijaan se oli harmaa sarvikuono eli riski, joka tunnetaan, mutta johon ei varauduta riittävästi. Vaikka pandemia oli harmaa sarvikuono terveysviranomaisille, oli talouden yhtäkkinen sulkutila varmasti musta joutsen rahoitusjärjestelmän näkökulmasta.

Miten voisimme parantaa kriisinkestävyyttä tulevaisuuden uhkakuvia vastaan? Miten varmistamme, että suojaudumme riittävästi aikamme harmailta sarvikuonoilta, joiksi tunnistan ainakin ilmastonmuutoksen ja kyberriskit? Meidän on syytä ottaa nämä harmaat sarvikuonot myös rahoitusjärjestelmässä vakavasti ja kerätä niistä lisää tietoa. Yhtä tärkeää on, että viranomaisten välineet hallita rahoitusjärjestelmän riskejä elävät kehityksen mukana, kehittyvät ja päivittyvät. Muuten viranomaiset pystyvät estämään vain entisten kaltaisia kriisejä.

Asiasanat

koronapandemia, kriisinsietokyky, makrovakauspolitiikka, rahoitusjärjestelmän vakaus